

**Міністерство освіти і науки України /
Ministry of Education and Science of Ukraine**

**Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана / Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman**

**Навчально-науковий інститут «Юридичний інститут» /
Training and Research Institute «Law Institute»**

**ПОЛІТИКА РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ, РІЗНОМАНІТТЯ
ТА ІНКЛЮЗІЇ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

**EQUAL OPPORTUNITIES, DIVERSITY AND INCLUSION POLICY
IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

**Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої
Всесвітньому дню культурного різноманіття для діалогу та розвитку/
Proceedings of the International Scientific and Practical Conference dedicated
to the World Day for Cultural Diversity for Dialogue and Development**

**(Київ, 21 травня 2026 року) /
(Kyiv, May 21, 2026)**

Макаренко І. В. РОЛЬ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ КРИЗОВИХ ВИКЛИКІВ	121
Марценюк Т. О., Скалецька З. С. УСПІХИ І ВИКЛИКИ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ З ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ “ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ” В КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ	125
Мушенко С. І. ПРОБЛЕМИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ У СФЕРІ ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ	129
Назарчук О. М. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ У СФЕРІ ПРАЦІ ЯК ЕЛЕМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ	133
Ніколаєва Т. М. ЖІНОЧА ЕМАНСИПАЦІЯ У «ПЕРШОМУ ВІНКУ»: ВІД ПРОСВІТНИЦТВА ДО МОДЕРНІЗМУ	137
Пакін А. В. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	142
Пастушенко М. ПОЛІТИКА РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ, РІЗНОМАНІТТЯ ТА ІНКЛЮЗІЇ ЯК ОСНОВА ГУМАНІТАРНОГО РЕАГУВАННЯ В УКРАЇНІ У 2026 РОЦІ	146
Пітякова Т. С. ЕТИКА ТУРБОТИ VS ЕТИКА СПРАВЕДЛИВОСТІ: ПОШУК БАЛАНСУ В СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ДИСКУСІЯХ	150
Погорелова І. С. ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНЕ НАСИЛЬСТВО В УМОВАХ КОНФЛІКТУ ЯК БАР’ЄР СТАЛОГО РОЗВИТКУ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ	153
Ryzhuk Yu. M. BIBLIOTHERAPY AS A TOOL OF PUBLIC INCLUSIVE POLICY: FOREIGN AND UKRAINIAN EXPERIENCE	156
Риндюк В. І. АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНА ЕКСПЕРТИЗА ПРОЄКТІВ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ЯК ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ	162
Рощина І. О. СОЦІАЛЬНА ІНКЛЮЗІЯ В ОСВІТІ: МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ТА РОЗВИТОК В УКРАЇНІ	166
Скрильник А. С. ІНКЛЮЗИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОЛІТИКИ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ ГРОМАД	169
Скрильник О. О. ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВЕТЕРАНІВ ЯК ЧИННИК ЇХ РЕІНТЕГРАЦІЇ У ГРОМАДАХ	172
Тимошенко Т. О. СТАЛІЙ ТА ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК РЕГЕНЕРАТИВНОЇ МОДЕЛІ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ	175
Ткач Н. О. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У ВИЩІЙ ОСВІТІ ЯК СКЛАДОВА ДЕМОКРАТИЧНОГО ВРЯДУВАННЯ ТА ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ	178

Скрильник О. О.,
к.ю.н., доцент,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВЕТЕРАНІВ ЯК ЧИННИК ЇХ РЕІНТЕГРАЦІЇ У ГРОМАДАХ

Реінтеграція ветеранів у громадах проживання є міждисциплінарним завданням, що поєднує правову підтримку, соціальні послуги, психологічну стійкість, доступ до праці та можливість професійного самовизначення. У цьому процесі професійний розвиток виступає не лише освітньою послугою, а й механізмом відновлення суб'єктності людини після військової служби. Для громади це означає перехід від фрагментарної допомоги до побудови індивідуальних траєкторій повернення ветеранів до продуктивної зайнятості, підприємництва та громадської участі [1; 2].

Нормативною основою такої роботи є законодавство про статус ветеранів війни, Стратегія ветеранської політики на період до 2030 року та порядок забезпечення соціальної і професійної адаптації осіб, звільнених з військової служби [2; 3; 4]. Водночас на рівні громад важливо не лише формально спрямовувати ветеранів на навчання, а й узгоджувати освітні пропозиції з локальним ринком праці, можливостями малого бізнесу, потребами критичної інфраструктури та перспективами відновлення територій.

Компетентнісний підхід до реінтеграції ветеранів передбачає, що професійна адаптація має охоплювати не тільки здобуття нової професії або підвищення кваліфікації. Вона має включати цифрові, підприємницькі, правові, комунікативні та управлінські компетентності, які дозволяють ветерану самостійно обирати формат економічної участі: найману працю, самозайнятість, соціальне підприємництво, участь у кооперативних або муніципальних проєктах. Аналітичну модель такого підходу подано в табл. 1.

Таблиця 1 - Компетентнісна матриця професійної реінтеграції ветеранів у громадах проживання

Блок компетентностей	Зміст розвитку	Інструменти громади	Результат для реінтеграції
Професійно-технічні	Перекваліфікація, підтвердження наявних навичок, опанування цивільних професій, пов'язаних із попитом місцевого ринку праці.	Аудит навичок, договори із закладами освіти, співфінансування навчання, стажування на підприємствах.	Швидше повернення до зайнятості та зменшення ризику професійної дезадаптації.
Цифрові	Робота з електронними сервісами, цифровими платформами працевлаштування, онлайн-навчанням, базовою кібербезпекою.	Цифрові хаби, консультації в ЦНАП, доступ до обладнання, навчальні модулі з е-послуг.	Розширення доступу до вакансій, послуг і дистанційних форматів роботи.
Підприємницькі та фінансові	Бізнес-планування, фінансова грамотність, грантові заявки, маркетинг, управління ризиками.	Бізнес-інкубатори, менторство, грантовий супровід, консультації з оподаткування та реєстрації бізнесу.	Започаткування самозайнятості, соціального або малого бізнесу ветеранів.
Правові та організаційні	Знання трудових прав, соціальних гарантій, процедур отримання послуг, правил взаємодії з роботодавцями.	Правові приймальні, ветеранський кейс-менеджмент, інформаційні карти послуг.	Зменшення адміністративних бар'єрів і підвищення здатності ветерана захищати власні права.
Соціально-комунікативні	Командна взаємодія, комунікація в цивільному середовищі, управління конфліктами, стресостійкість.	Групи підтримки, психологічний супровід, клуби ветеранів, фасилітовані зустрічі з роботодавцями.	Посилення соціальної включеності та довіри між ветеранами, роботодавцями і громадою.

Така матриця дає змогу громадам перейти від уніфікованих короткострокових курсів до адресної моделі професійного розвитку. Її логіка передбачає первинне оцінювання військового та цивільного досвіду ветерана, визначення професійних інтересів, аналіз локального попиту на працю, добір навчальної програми, наставництво та подальший супровід після працевлаштування або започаткування власної справи.

Особливе значення має партнерство між органами місцевого самоврядування, закладами освіти, центрами зайнятості, роботодавцями, ветеранськими просторами та громадськими організаціями. Громада може виконувати роль координатора, який поєднує правову інформацію, освітні ваучери або інші інструменти фінансування,

психологічний супровід, бази вакансій і бізнес-наставництво. У такому підході професійний розвиток ветеранів стає елементом не лише соціальної політики, а й політики людського капіталу та місцевої економічної безпеки.

Доцільним є запровадження в громадах індивідуальних планів професійної реінтеграції ветеранів із моніторингом результатів через 3, 6 і 12 місяців. Ключовими індикаторами можуть бути завершення навчання, працевлаштування, започаткування підприємницької діяльності, збереження зайнятості, участь у громадських ініціативах і задоволеність якістю підтримки. Такий моніторинг дозволить оцінювати не кількість проведених заходів, а реальний вплив на якість життя ветеранів і розвиток громади.

Отже, підвищення професійних компетентностей ветеранів є одним із базових механізмів їх сталої реінтеграції. Воно створює передумови для економічної самостійності, соціальної включеності та відновлення довіри до інституцій громади. У контексті політики рівних можливостей саме компетентнісний підхід дає змогу поєднати права ветеранів, потреби місцевого ринку праці та стратегічні завдання сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Скрильник А. С., Скрильник О. О. Інклюзивне підприємництво в Україні: виклики створення та перспективи розвитку з урахуванням міжнародного досвіду. *Економіка. Фінанси. Право.* 2025. № 5. С. 44-48. DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2025.5.9>.

2. Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту: Закон України від 22 жовтня 1993 року № 3551-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3551-12> (дата звернення: 22.04.2026).

3. Про схвалення Стратегії ветеранської політики на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2024-2027 роках: розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 року № 1209-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1209-2024-%D1%80> (дата звернення: 22.04.2026).

4. Про затвердження Порядку та умов забезпечення соціальної та професійної адаптації осіб, які звільняються або звільнені з військової служби, з числа ветеранів війни: постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2017 року № 432. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/432-2017-%D0%BF> (дата звернення: 22.04.2026).

5. International Labour Organization. Decent work and the 2030 Agenda for sustainable development. URL: <https://www.ilo.org/topics-and-sectors/decent-work-and-2030-agenda-sustainable-development> (дата звернення: 22.04.2026).

Тимошенко Т. О.,

кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри регіоналістики і туризму,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана,
експерт-дослідник, Президент ФРТУ

СТАЛИЙ ТА ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ ЯК ЧИННИК РЕГЕНЕРАТИВНОЇ МОДЕЛІ ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ

В умовах повномасштабної війни та необхідності повоєнного відновлення України, розвиток туристичної галузі потребує фундаментального перегляду стратегічних підходів. Мова йде про перехід від традиційної моделі споживання ресурсів до регенеративної моделі, яка не лише мінімізує негативний вплив на довкілля, а й активно відновлює соціальний, культурний та природний капітал територіальних громад, забезпечуючи сталий та інклюзивний розвиток. Дане дослідження базується на засадах «Перехідного шляху для туризму» (*Transition Pathway for Tourism*), що є ключовим документом Європейської Комісії для забезпечення подвійного (зеленого та цифрового) переходу галузі до 2030 року [2].

Регенеративний туризм виступає як потужний інструмент диверсифікації економічного розвитку. На відміну від концепції «сталого розвитку», яка фокусується на підтримці поточного стану, регенеративна модель передбачає активне лікування